

ԳՐԱԴՍԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՍԻԱԼԻՍՏԻԿԱՆ
ՊԱՀԱՊԱՆ ՀԱՅ ԶԱՆԻՍԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հեղինակ՝ Յ. ՍԻՓԱՆ ԴՆՆՆԸ, ՄԻՍՍԱՆ
Հայկում, Գալիճարժի, 1987

Հայց. Եկեղեցւոյ համեստ և գործաւնեայ պաշտօնէին սա հատորը, բաղկացած 250 էջերէ և լոյս տեսած իր պաշտօնաւ. վայր Հոս Անճէլլըսի մէջ — փեթակը Գալիճարժիոյ Հայութեան —, մեր Եկեղեցւոյ զուարթութեան յանձնարարին օգտակար և պատուաբեր հրատարակութիւն մըն է անտաղանդային:

Իր գրքի մաքրատիպ էջերէն (սունի նաև Անգլիերէն բաժին), հեղինակը կը խօսի կրօնքի, Եկեղեցւոյ, անոնց ծագումն ու դերին, ազգային հարցերու և աւանդութիւններու և այս ըլլողին հետ մօտէն կամ հեռուէն աղերս անցնող հարցերու մասին: Այլ խօսքով, այլապես նիւթերու հաւաքածոյ մըն է այս հատորը, ուր կարելի է հետաքրքրական տեղեկութիւններ գտնել նոյնիսկ . . . Սոմալիոյ և Սոմալիականերու մասին:

Արդար պիտի չըլլար սակայն բաւարարուիլ միայն նկարագրական և գնահատական աղբիւրով և չընել կարգ մը դիտողութիւններ:

Տ. Սիփան գրական յաւակնութեամբ չէ անշուշտ որ իշած է հրապարակ: Չունի նաև պերճախօս քաղաքիչի տաղանդ, որ իր խօսքերուն հազարէն օշմն ու կախարհանքը, դանդաղ ուղղակի առօրինակող մարդոց արտի գունդուն: Ոճը անդ տեղ խոցելի է, միջակին ու տափակին սահմաններուն միջև գեղճորդ:

Ինչ որ ուշագրաւ է սակայն երիտաւարդ հոգեւորականին մէջ և արժանի գնահատութեան, իր հօտին ու ժողովուրդին հոգեւորաւ անուշիղ ջանքերու փոյթն է ու պատրաստակամութիւնը, ի մի բառ՝ Հովիւին խօսքը հօտին, որով երկուքը իրար կը կապուին ու առաջինը իր դերը իրագործած կ'ըլլայ աւելի ամ-

բողջական ու ընդարձակ տարողութեամբ, եւ առանց որոնք, Հովիւը ամփոփուած կը մնայ ծիսակատար քահանայի քակաւապառզ գործադարի նեղ սահմանին մէջ:

Քահանան, որ տեսն մը եղած է նաև Միարան Ս. Աթուռոյ, կը խօսի նոյնպէս դաւանական հարցերու մասին: Կ'արժէր սակայն որ ան աւելի տարածուէր այս մարդին մէջ: Այլապէս, իր տուած կցկէտուր բացատրութիւնները չեն կրնար գուհացնել բանիմաց ընթերցողը և ամուսնիդ իր մէջ համոզումը մեր Եկեղեցւոյ ազդեցութեան:

Արժանապատիւ Տէր Հայրը չունի նորութիւն երբ կը խօսի մեղի Ս. Սահակէն ու Մեսրոպէն և կամ Քաջն Վարդանէն: Պեղուած հանքերէն միտող հանելու ճիգը կ'արդիւնաւորուի միայն մեծ ու բացառիկ տաղանդներու պարագային:

Տ. Սիփանի կը մնայ աւելի խնամքով ընտրել իր նիւթերը, համոզիչ փաստեր ճարել ի պաշապանութիւն իր տեսակէտներուն, աւելի յղկել իր լեզուն և աւելի աւարկայնութիւն մօտենալ մեր Եկեղեցին ու ժողովուրդը յուզող օրուան հրատապ հարցերուն:

Հեղահամարոյ կրօնաւորը, որ տեսն մը երեցած է Վիտնաի էջերէն, վերջերս ձեռնարկած է հրատարակութեան Օմար Եկեղեցին անուամբ կրօնական ամսաթերթիկի մը: Կը մողթենք որ անոր էջերուն վրայ լիարժեք արդիւնաւորութիւն իր մտածարականները և իր ոճը տառնայ առաւել փայլ և առաւելութիւն:

Մեր վերջին դիտողութիւնը վերապահները գրքի խորագրին, Հայ հուսոս, Ոչ միայն շատ յեղեղեղեղէն մշտած առաւել մը ըլլալուն, այլ մանաւանդ հաւատարի բնորոշումին համար ազգական մը կանչուած ըլլալուն, կտրելի է բռնի Քրիստոնէական հաւատք կամ Մովսիսական հաւատք, բայց ոչ՝ Ռուս կամ Անգլիկան (Քէյսեղ Անգլիկան), ոչ իսկ՝ Կաթոլիկ կամ Յորոնաւ հաւատք, Հուսոս, համոզում և դաւանում տարբեր բաներ են և չունինք իրաւունք այդ բառերէն մին կամ միւսը ըստ կամա գործածելու:

Գ. ՃԱՐՏԱՐ